LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kirjallinen asiantuntijalausunto
Silja Pasanen LVM

Päivämäärä: 21.11.2025

Eduskunta
Suuri valiokunta

suV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto: Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028–2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) annetuista eduskuntakirjelmistä ja keskittyy lausunnossaan kirjelmiin E 73/2025 vp, U 53/2025 vp ja U 52/2025 vp, sillä ne koskevat tähän mennessä annetuista kirjelmistä eniten LVM:n hallinnonalaa. Valtioneuvosto ottaa myöhemmin tarkemmin kantaa EU:n digitaalista johtajuutta ja avaruusasioita koskeviin kysymyksiin kilpailukykyrahastoa koskevassa U-kirjelmässä. LVM toteaa, että sillä on ollut mahdollisuus osallistua kaikkien tulevaa rahoituskehystä koskievien eduskuntakirjelmien valmisteluun. LVM näkee EU:n tulevan rahoituskehyksen merkittävänä kokonaisuutena liikenteen, sotilaallisen liikkuvuuden ja EU:n digitaalisen johtajuuden edistämisessä. Liikenteen rahoitus kasvanee tulevalla rahoituskaudella huomattavasti ja pitää sisällään Suomelle tärkeitä kohteita. Myös digitalisaation kohdistettava rahoitus kasvanee nykyiseen rahoituskauteen verrattuna ja pitää sisällään merkittäviä investointeja tulevaisuuden kannalta keskeisiin murrosteknologioihin. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy MFF-eduskuntakirjelmissä esitettyihin valtioneuvoston kantoihin.

Liikenteen rahoituksen osalta LVM toteaa seuraavasti:

Komissio esittää, että tulevalla rahoituskaudella liikennettä voitaisiin rahoittaa ensisijaisesti kolmesta rahoitusinstrumentista:

1. *Verkkojen Eurooppa (CEF) -ohjelmasta* voitaisiin rahoittaa liikenteen (ml. sotilaallinen liikkuvuus) ja energia-alan hankkeita. Liikenteen osalta painotus olisi rajat ylittävissä hankkeissa sekä hankkeissa, jotka liittyvät älykkään, häiriönsietokykyisen, vähähiilisen ja kestävän TEN-T-verkon valmiiksi saattamiseen. Lisäksi ohjelmalla kehitettäisiin liikenneinfrastruktuurin kaksoiskäyttöisyyttä keskittyen neljään EU:n ensisijaiseen sotilaallisen liikkuvuuden käytävään.

2. *Kumppanuusrahastosta (NRP)* voitaisiin rahoittaa kansallisia, jäsenvaltion sisäisiä, liikennehankkeita erityisesti TEN-T-verkolla. Minimivelvoitetta rahoituksen kohdentamiselle liikenneinfrastruktuuriin ja siirtymään puhtaaseen ja digitaaliseen liikenteeseen ei ole määritelty, joten tältä osin ei voida myöskään arvioida liikennerahoituksen osuutta. Se voisi jäädä pitkälti kansallisten päätösten varaan.

3. *Euroopan kilpailukykyrahastosta* voitaisiin rahoittaa esimerkiksi liikenteen digitalisaatiota (ml. älykäs liikkuminen, automatisoitu liikkuvuus ja liikenteenhallintajärjestelmät) ja liikenteen vähähiilistämistä sekä tukea sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita.

Erityisen tärkeää LVM:lle on seuraava kanta, joka löytyy molemmista em. U-kirjelmistä:

Liikennerahoituksen osalta valtioneuvosto pitää tärkeänä, että rahoituskehyksen eri instrumentit täydentäisivät toisiaan tarkoituksenmukaisesti, ja EU-rahoitusta voitaisiin Suomessa hyödyntää liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta merkittäviin tarpeisiin.

LVM on tyytyväinen, että MFF-ehdotuksilla edistetään nykyistä voimakkaammin sotilaallista liikkuvuutta. CEF-ehdotuksessa tulisi huomioida valtioneuvoston kannan mukaisesti Suomen erityisolosuhteet ja sijainti unionin itälaidalla, jossa rajat ylittäviä maayhteyksiä muiden jäsenvaltioiden kanssa on hyvin vähän. Rajat ylittävä ulottuvuus tulisi laajentaa koskemaan Suomen osalta laajemmin eurooppalaisia liikennekäytäviä, jotta Suomen valtakunnallisen liikennejärjestelmän kannalta kriittisimmät tarpeet olisivat ohjelman rahoituksen piirissä ja näin Suomi olisi rahoituksen osalta mahdollisimman tasavertaisessa asemassa suhteessa muihin EU-maihin. Suomi tavoittelee valtioneuvoston kantojen mukaisesti neuvotteluissa myös mm. jäänmurron huomioimista, liikenteen digitalisaation ja vähähiilistämisen edistämistä sekä sitä, että Suomi voisi hyödyntää EU-rahoitusta eurooppalaiseen raideleveyteen siirtymiseksi.

Viestinnän rahoituksen osalta LVM toteaa seuraavasti:

Kuten E-kirjeessä 73/2025 vp mainitaan, komissio ehdottaa uutta kilpailukykyrahastoa, jolla rahoitettaisiin useiden nykykehyksen ohjelmien toimia. Kilpailukykyrahastoon sulautettaisiin mm. LVM:lle tärkeä Digitaalinen Eurooppa, Verkkojen Eurooppa (CEF) -digirahoitus sekä Euroopan avaruusohjelma. Rahaston tavoitteena olisi vahvistaa Euroopan kilpailukykyä, erityisesti strategisilla aloilla ja EU:lle kriittisissä teknologioissa koko rahoituksen elinkaaren ajan. Rahaston tuella voitaisiin edistää investointeja tulevaisuuden kannalta keskeisiin murrosteknologioihin, kuten avaruusteknologiaan, tekoälyyn ja kvanttiteknologiaan. Rahasto pyrkisi kokoamaan yhteen EU:n tason investointikapasiteettia (kansallinen, EU, yksityinen), jotta strategisten teknologioiden skaalaamista, valmistusta ja käyttöönottoa voitaisiin nopeuttaa.

Kilpailukykyrahastosta tuettaisiin myös puolustus-, turvallisuus- ja avaruusinvestointeja, mukaan lukien kyberturvallisuus. Puolustus ja avaruus esitetään yhdistettäväksi yhdeksi kokonaisuudeksi.

LVM yhtyy E-kirjeessä E 73/2025 vp mainittuihin valtioneuvoston kantoihin ja tukee komission ehdotusta kasvattaa kilpailukykyrahoitusta merkittävästi. LVM pitää oikeana lähtökohtana komission ehdotusta kilpailukykyä tukevien ohjelmien yhdistämiseksi yhdeksi laajaksi kokonaisuudeksi. LVM pitää muun muassa tekoälyratkaisuja, suurteho- ja kvanttilaskentaa, siruteknologiaa sekä 6G-teknologiaa keskeisinä murrosteknologioina, joita tulisi tukea tulevassa rahoituksessa. Tähän kytkeytyen EU-rahoituksen kohdentamisessa tulisi huomioida myös EU:n digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen ja kyberturvallisuuteen liittyviä tarpeita. LVM tukee komission ehdotusta avaruuden ja puolustusasioiden kokoamista yhdeksi kokonaisuudeksi.

Valtioneuvosto ottaa tarkemmin kantaa EU:n digitaalista johtajuutta ja avaruusasioita koskeviin kysymyksiin kilpailukykyrahastoa koskevassa U-kirjelmässä.